

Štev. 2. Leto 3.

Izhaja dvakrat na mesec.
Naročnina četrtletno 12 dinarjev.

Uredništvo in upravnishstvo:

Ljubljana, Karla Marksa trg 2 (prej Turjaški
trg), kamor naj se tudi pošiljajo rokopi.

Svoje pravice bodo uveljavili železničarji le z združeno močjo. Zavedajte se tega, trpini in organizirajte se vsi v USŽJ

Protestiramo proti delavskemu pravilniku.

S 1. januarjem je stopil v veljavo novi delavski pravilnik uzakonjen preko predlogov, ki jih je predložila razredna organizacija, brez vsake ankete in zaslišanja težen prizadelega osebja.

Udruženje jugoslovanskih nacionalnih železničarjev je z mastnimi črkami obvestilo o tem vse železničarje, povdarjajoč veliko svojo zaslugo na sprejemu tega pravilnika, ki je po njih mnenju eden najmodernejših pravilnikov in temeljni kamen rešitve delavskega vprašanja. Eden njihovih članov ga je osebno nosil od ministra do ministra na podpis in pozvani so bili nato delegati od vseh oblastnih odborov v Beograd na plenarno sejo, ki se je proglasila za svečano vsed sprejema pravilnika.

S tem je cela komedija zaključena, gospod minister, generalni direktor pa bodo lahko stopili v akcijo, a račun za vse te slavošpeve in svečanosti bodo plačali ubogi delavci in profesionisti.

Nočemo prejudicirati delegatski delavski konferenci, vendar že danes navedemo glavne razloge, zakaj moramo ta pravilnik najenergičneje pobijati in zahtevati takojšnjo revizijo s predhodno anketo:

1. Novi pravilnik sploh ne predvideva zaupniškega sistema, ampak izroča vse delavstvo na milost in nemilost načelniku.

2. Novi pravilnik ukinja vsako starostno zavarovanje delavstva, ker na eni strani predvideva članske prispevke po 6%, na drugi strani pa bo država prispevala le kolikor ji bo dopuščal kredit; ako fond ne bo mogel kriti izdatkov, se bodo norme spremenile, to je ali članski prispevki se povišali, ali pa se znižala pokojnina in podaljšala doba na 40 let. S tem smo v starostnem zavarovanju na potu rudarjev. Z delavskim denarjem pa ne bo gospodaril delavec, ampak beograjski direktor in 4 nižji uradniki in le za krinko se bo izvolilo tri delavce iz Beograda, ki naj služijo za masko.

Penzije ne boš zadobil po 8 letih, ampak šele po 15 letih stalnosti (to je 20 let službe) in takrat šele 35%.

3. Stalnost delavstva je odvisna od milosti uprave in postane delavec lahko stalen šele po 5 letih službe, pravico do dopusta pa dobi šele po 6 letih. Če direkcija prošnje za stalnost ugodno ne reši (ako ne bo delavec prav priden!) si lahko nestalen ves čas in greš po 20 letih brez penzije na cesto.

4. Pravilnik uvaja vajence z 12 leti starosti, kar je portizakonito

in predvideva, da si bo železniška uprava sama proizvajala profesioniste, ki bodo seveda sposobni le za železniško službo in zato od uprave popolnoma odvisni sužnji, ker ne bo nikdo od teh sposoben nastopiti službo v privatnem podjetju. Da se bo to občutno poznalo pri plačah ni treba dvomiti.

Kar je pa najbolj važno za profesioniste, je uvedba mojsterskih izpitov, brez katerih profesionisti ne more napredovati dalje kot do iste 6 stopnje, to je Din 5 dnevno. Profesionisti, koliko od Vas ima mojsterski izpit?

5. Pravilnik predvideva povsod, kjer je mogoče upeljati akordno delo, urne plače in akord znižuje čezurno deo na 25%, ter uvaja možnost, da lahko načelnik v lastnem delokrogu zniža delovni čas (ako ni kredita ali dela) in s tem seveda tudi plače in da lahko pošlje poljubno delavce na brezplačni dopust.

6. Pravilnik ne predvideva za delavstvo službene obleke.

7. Pravilnik predvideva le eno disciplinsko kazen, to je odpust iz službe, ki jo izreka direktor. In tako je še nešteto udarcev, ki jih novi pravilnik predvideva in eden glavnih je sistem plač, s katerim bo upravi omogočeno na zakoniti podlagi poljubno in ob vsakem času reducirati delavske plače. Koliko naj dinar po pravilniku velja, ne bo odločala kakšna paritetna komisija, ampak gospod minister saobračaja in minister financ, ki gotovo najboljšo poznata delavsko bedo in gorje. Dinar bo veljal toliko, kolikor bo na razpolago kredita v budžetu, ki ga je za delavske plače vsako leto manj.

Sleherni delavec, ki se bori za boljši kosček kruha, ki noče postati brezpraven suženj, ampak hoče živeti človeku dostojno življenje z družinami vred, se bo oklenil »Saveza železničarjev Jugoslavije« in se v njegovih vrstah boril za boljšo bodočnost in svoje osvobojenje.

Delavstvo na plan! V vrste razredno bojovne organizacije, v boj proti brezpravnosti!

V boj za:

osemurni delavnik,
delavske zaupnike,
modern delavski pravilnik, ki mora zagurati delavstvu personalne komisije, stanost, eksistenčni minimum, zavarovanje za starost in onemoglost ter bolezen, službeno obleko, osemurni delavnik in odločevanje v vseh socialnih institucijah.

Radniški pravilnik.

Pravo ime mu je »Pravilnik o pomočnem osoblju državnih saobračajnih ustanov« in resoru Ministrstva Saobračaja. Oštampan je v beogradskim »Službenim Novinama« dne 31. decembra 1927 in tim danom je stupio na snagu.

Dok Pravilnik nije bio objelodanjen i dok mu nismo vidjeli srz, tješili smo se nadom: pa ipak će njegovim donošenjem nastati neko bolje i sigurnije stanje za radnike, međutim, sa objelodanjenjem Pravilnika doživjeli smo jedno veliko razočaranje. 90% Pravilnika odskade od svega što se zove sredjenje i uređenje radničkog pitanja na jednoj zdravoj, pravednoj ili modernoj bazi. Većinom odskade ovog Pravilnika stvara se od radnika jedno obično roblje, koje ima samo dužnosti a nikakova prava. U koliko bi se o nekim pravima iz daljine samo i moglo govoriti, ona su poništena sljedećim odredbama, koja radnikova prava uslovljavaju ili voljom pretpostavljenoga, službene potrebe ili budžetskih omogućnosti. Tek ako sve ove pretpostavke u povoljnom smislu postoje, a to će retko

kada biti slučaj, može radnik da se nada ili veće plate, dopusta, napredovanja, penzije itd. Čim će jedno od tih zapreka postojati, pravno je dana sva mogućnost, da se radnikovo pravo izigra.

Iz razlaganja Pravilnika jasno će se vidjeti istinitost ovih naših tvrdnji. Naša bojazn, iznešena u prošleme broju UŽ, da će Radnički Pravilnik, obzirom na to što se šnjime mnogo hvale žuti, u mnogo čem ignorisati radnike i biti štetan za njih, potpuno se obistinila. Ovim Pravilnikom jasno se pokazuje, kako je kod nas, naročito u vladajućim krugovima, još čvrsto usadjen duh nesocijalnosti i reakcionarnosti. Nikakvog modernog socijalnog smisla još nema. Radnik je radnik i tu je da radi. Prava za njega postoje samo u granicama, do kojih dozvoljava onaj za koža radi. U ovom slučaju je ta granica svaki pretpostavljeni. I posle ovakvih konstatacija mi se moramo sa zgražanjem pitati: u čemu je bilo to »Veliko zauzimanje Udruženja i ozbiljno razumevanje današnjih merodavnih faktora« kod stvaranje ovog Pravilnika? Ako je bilo

kakovog zauzimanja i razumijevanja, onda je to bilo samo u pravcu zavodjenja čim grublje eksploatacije nad železničkim radnicima. Provođenje Pravilnika to će još jače dokazati.

Novim Pravilnikom sankcionisan je akordni rad, rad na nadnicu i sat. Dok svo moderno radničko zakonodavstvo i tarifni ugovori akordni rad principijelno isključuju ili ga dopuštaju u slučaju slobodne međusobne pogodbe, dotle je ovim Pravilnikom dano pretpostavljenima slobodne ruke, da akordni rad sami odrede. I po cijeni koju sami odrede.

Nagrada za radno vrijeme predviđena je samo za ono, u kojem se je stvarno radilo. Ako se ma iz kojih razloga nije moglo raditi, ili je tome kriv lih poslodavac, radniku ipak nitko nije dužan izgubljeno radno vrijeme naknaditi.

Primanje radnika u službu vršiti će se na osnovu općih uslova predviđenih u Zakonu o s. o. i onih predviđenih ovim Pravilnikom. Mnogo se polaže na to, da je u službu dolazeći izvršio svoj vojni rok. Prvenstvo imaju državljani SHS, za njima oni »drugih slovenskih država«, a nedržavljeni tek ako posjeduju naročitu stručnu spremu.

Za šegrtje imaju se primati prvenstveno djeca regulisanih službenika i to ako su navršila 12 godina. Ovo je međutim očita protuzakonitost, jer Zakon o zaštiti radnika zabranjuje uposlenje mladenačke radne snage sve do navršanja 14 godine.

Radnika kod željeznice ima dve vrste: kancelarijsko pomoćno osoblje i radnici. Radnici su grupirani kako slijedi: a) zanatlije, b) kancelarijski dnevničari kao služitelji, c) dnevničari na položajima reguliranih službenika, d) prosti fizički radnici i povremeni poslušni radnici te nosači. Zanatlije su: majstori, kalfe i šegrti. Šegrt nakon 4 godišnjeg rada kod željeznice polaže ispit za kalfu, a kalfa posle 4 godine za majstora. Ako šegrt ne položi ispit ostaje kod željeznice kao obični radnik ili ga se otpušta, a ako kalfa ne položi ispit ostaje i nadalje kalfa ili ga se otpušta. Tek kada se položi majstorski ispit napreduje se nesmetano u stepenima, osim ako u tome ne bude zapreke sa ocjenama. Stalnost se stiče nakon 5 god. privremene i marljive službe.

Ovo šaržiranje radnika na šegrtje, kalfe i majstore, pa polaganje ispita i još ktome ocjene, nema nike druge svrhe do li stvaranje od radnika štrebre i progurac svima sredstvima. Ispit i ocjena više nad radnikom kao »Domoklov« i tek ako bude do psa pokoran može se nadati, da se bijes pretpostavljenoga na njemu ne će iskaliti. Uz takav karakter pojedinaca želi se imati još i to, da majstor gleda na kalfu visokoga i da ga ne smatra drugom. Kao što se smatra, da je šegrt nešto bezvredno i zapostavljeno, isto tako biti će zapostavljen i kalfa, pa konačno i sam majstor od onoga zvaničnog mojstra, kojeg inače krstimo skupinovodjom i poslovođjom. Kad će jedan drugoga da pritišće i naganja, poslodavac je lišen dužnosti da dobrim postupkom ili platom nastoji stvoriti volju za rad. Tu volju stvariti će međusobni prezir i zavist.

Ovom kategorisanju radnika još imamo za primijetiti ovo: da bi se odredbe, u koliko će ih se uopće i provoditi u život, imale odnositi tek na buduće radnike koji će doći željeznici ili će kod nje crpiti početno stručno naukovanje, dotim svi radnici, koji su se na dan stupanja na snagu ovog Pravilnika zadesili kod željeznice, imali bi se bez daljnega proizvoditi za stalne i u stepen majstora te u stepen odnose plate, na koju po godinama od oslobodjenja i službe kod željeznice imaju pravo. Tražiti od sadanjih radnika polaganje ispita i degradirati ih na šegrtje i kalfe, bilo bi više nepravda. To bi bila otvorena zloba prema radnicima. Dužnost sviju naših funkcionera kod sviju službenih jedinica treba da bude, da traže prevodjenje sada zaposlenih radnika i zanatlija na ovim osnovima.

Radno vrijeme za radnike nije za sve utvrđeno kao 8 satno. Kancelarijsko osoblje vršiti će službu kao i regulisani službenici, a za zanatlije i fizičke radnike predviđa se 8 satno radno vrijeme svakodnevno sa iznimkom subote, kada je radni dan utvrđen sa 7 sati. Međutim radno vrijeme pomoćnog osoblja može se produljiti bez posebne naplate za 2 sata, a isto tako može se produljiti radno vrijeme i sekcijskim radnicima. Valda iz puke nepremišljenosti ušla je i jedna odredba, po kojoj može ministar saobračaja sniziti radno vrijeme i na 6 sati, a da nadnica ne bude ipak smanjena. Kad će ta odredba biti iskorisćena, to sve nas više glava boljeti ne će. To je član bez vrednosti.

Prekoradno vrijeme naplaćivati će se samo sa 25% više od normalne nadnice. Koliko smije prekoradno vrijeme da traje, o tome nema nigdje riječi, a nalog za prekovremeni rad izdaje samo šef. I ovdje je Zakon o zaštiti radnika grubo izigran i radnikovo pravo, da suodlučuje u određivanju prokovremenog rada, potpuno je ukinuto. Putovanje se u prekovremeni rad ni u kojem slučaju neće zaračunavati. Za rad izvan

domicila, ako je taj rad udaljeniji od 3 km, radnik će dobivati samo za 30% veću nadnicu i ništa više.

Godišnji odmori svima radnicima u potpunosti su oduzeti. Ništa im u tom pogledu nije zagarantovano. »Ako služba dozvoli« imati će: Ako pak služba ne dozvoli — ni dopusta biti ne će.

Otkaz službe vršiti će se stalnim radnicima na 3 mjeseca, a privremenim na 15 dana. U tom roku otkaza i jeste glavna razlika između jednih i drugih.

Za vrijeme mobilizacije ili rata garantuje se radniku u vojnoj dužnosti četvrtinu, odnosno polovinu plate, ako je kod željeznice bio dve odnosno više godina i ako je oženjen. Namjera je, da se tim iznosom plate radnika veže na rat i ostajanje u ratu dok ne pogine. Stvara se od radnika usiljenog patriotu. Ovo sve nekako smrdi po pripremanju za rat, pa u pomanjkanju ostalih sredstava za ratna oduševljenja stvara se placeno oduševljenje.

Svo pomoćno i radničko osoblje plaća sve zakonima utvrdjene poreze.

Najinteresantniji dio tog Pravilnika su plate.

Šta nam tabela plata kazuje: prije svega upada u oči sijaset kategorija radničkih i pomoćnog osoblja, iza kategorij vrste, a iza vrsta opet stepeni. Sve to ima za cilj stvaranje čim jače heterogenosti među radnicima, stvaranje šarža, rangova, većih i manjih, zapovjedajućih, slušajućih i izvršujućih itd. U stvari ovim kategorisanjem ide se u glavnom za time, da se probudjivanjem egoističkih težnji u radniku tjera istoga na čim intenzivniji rad i na čim veću pokornost. Nepokorno i nemarljivi radnici ne će uspjeti položiti nužne ispite, ne će biti dobro ocijenjeni i ne će napredovati ustepenima, znači, ne će dobiti ni većih plata, pa ni penzija ni drugih beneficija, u koliko ih uopće ima. U tom kategorisanju leži naročita opasnost za one radnike i pomoćno osoblje, koje će se usuditi istupati organizovano i tim putem braniti svoja prava. Organizovanost i kompaktnost radnika onemogućuje se najprije mnogostrukim kategorijama i vrstama, a dalje i stepenima, a u koliko to ne će pomoći učiniti će svoje ocjene, ispit i itd.

Žuti su proglasil, da su u ovoj tabeli predviđene plate utvrdjene na osnovi zlatne valute. Sam Pravilnik o tome nigdje ni reci ne spominje, tek u čl. 42. se kaže, da će se osnovna plata povećavati za toliko puta, za koliko bude utvrđeno između Ministra Saobračaja i Ministra Finansija »s obzirom na kupovnu vrednost dinara«. Dali zlatna ili papirna kupovna vrednost dinara, o tome nema nigdje ni riječi, pa smo u toliko više znatiželjni, od kuda zlatna valuta od jednom u glavama žutih. U koliko bi utvrđenje žutih o zlatnoj valuti ostalo tačno i u službenoj relaciji 1 zlatni dinara za 11 papirnih, tada bi se nad ovakom raspodjelom plata moglo izraziti i neko zadovoljstvo, jer bi, u slučaju pravednog i povoljnog prevodjenja radnika u stepene, nove plate za većinu njih značilo i neko povišenje dosadanjih plata, u to pak, mi obični smrtnici i dobri poznavaooci osjećaja vladajućih prema radnicima, jedva možemo vjerovati. Mi prije i više vjerujemo, da su ove plate utvrdjene na svima nama dobro poznatoj papirnoj osnovici i na dinaru kakovog imamo pred sobom, koliko općenito vrijedi i sa kupovnom snagom svima nama dobro poznatom. Međutim, uzimajući za osnov papirni dinar to u pogledu sadanjih plata nastaje jedan obrat na gore: plate se po prečn snizuju za 10 do 20%. Pogotovo će to sniženje plata doći do izražaja u slučaju nepravednog i površnog prevodjenja radnika u nove stepene, a pogotovo ako će se to prevodjenje vršiti ipo babu i stricima ili, što je još gore, po partijskoj izkaznici. Tada će većina radnika sniženje plata osjetiti naročito teško, jer i pored ove tabele o platama one ipak ne smiju premašiti za njih odobrene kredite. Dakle, po našem shvatanju ove tabele plata, plate su u stvari smanjene a nikako povišene, a smanjivanje plata sada, u doba porasta i poskupice života, donosi svima radnicima nova zla i teškoće. Biti će vrlo mali broj onih, koji će se novim platama osjetiti povoljnije.

Još nešto upada u oči kod tih plata: tu imamo i kategoriju radnika bez plate ili »Bej dnevnic«. To su kolodvorski i obalski nosači. Ti radnici međutim, i ako nemaju nikakve plate ipak su u svemu podređeni disciplini i nalogima železničkih starijina dotičnih jedinica. Njihova plata je, prema tumačenju železničkih uprava, ona koju zarade kao nosači i prime kao napojnicu od privatnih stranaka. Svakako je to jedan specijalitet naše eshaezije, imati radnike, miati pravo zapovjedanja i discipline nad njima, a ništa ih ne plati. Mi nećemo ulaziti u to koliko ti radnici zarade na napojnici i na milosti neobaveznih i neodgovornih gospodara, no obaveza odgovornosti i discipline prema železnici trebala je da izazove barem minimalnu garanciju zarade na ime dnevnic. Ali to za naše tvorce Pravilnika nije važilo. Oni su imali namje-

ru, da gladom i neosiguranjem ma i minimalnog života toga bijednika, nosača, natjeraju da zaista nosi i ako hoće da živi treba da nosi čim više i čim dulje. Minimum egzistencije i maksimum radnog vremena za njega uopće ne postoji. Ali postoji obaveza izvršenja kazne, globe itd. Tek kad u zemlji nastupi jedan povoljniji privredni odnos i kada će se laglje naći bolja zarada od one nosača, tek tada će se uvidjeti apsurdum radnika »Bez dnevnice«.

Vvi mPravilnikom reguliše se još jedno vrlo važno pitanje, a to su radničke penzije, osiguranje za starost i iznemoglost. U tu svrhu osniva se »Centralni Fond stalnog pomoćnog osoblja državnih saobraćajnih ustanova« pri finansijskom odjelenju Ministarstva Saobraćaja. Kao što je sve drugo postavljeno na glavu mesto na nože, tako je učinjeno i sa ovim osiguranjem, barem što se tiče vršenja materijalnih obaveza i uprave. Ovaj fond ustanovljuje se kao »autonomna ustanova«, međutim je takva autonomija sa 99% odmah i izgrana. Prinosi u Fond plaćati će obavezno samo osiguranici, a državne saobraćajne ustanove pomagat će Fond »... u onoliko, u koliko im budžetom bude u tu svrhu odobreno kredita«. Dakle, ako bude odobreno kredita, inače obaveze nema. Kod uprave nad tim Fondom si je željeznica ipak pridržala apsolutnu vlast: predsjednik je direktor beogradske Direkcije, podpredsjednik načelnik opšteg odjelenja Generalne Direkcije, a kao odbornici po jedan predstavnik gradjevinskog, mašinskog i finansijskog odjelenja Generalne Direkcije te 3 izabrana člana sa strane željeznice sa sjedištem u Beogradu. Šta će ta tri izabrana člana prema 50rici imenovanom od zgora, Ništa. Upravu i činovništvo penzionog Fonda namještati će Ministar Saobraćaja i biti će to njegovi činovnici, tek će platu dobivati iz novaca Fonda. Nanzor nad Fondom vrši opet Ministar i on je zadnja instanca, na koju se može član Fonda žaliti i njegova je odluka izvršna. Sve to znači ništa drugo, već da će u Fondu imati vlast i gospodariti oni, koji u Fondu ništa doprinose ni č. Da će mnoge potrebe ostarjelog, iznemoglog ili porodice umrlog željezničara biti ovakim sastavom i ideologijom uprave oštećeni, to je već unapred i iz dosadanjeg iskustva jasno.

Pravo na penziju dobiva stalno radničko osoblje nakon 15 godina službe u iznosu od 35% redovne svoje plate. Za svaku daljnju godinu rada računa se 3% više, odnos-

no punu penziju u iznosu 80% može da stekne radnik nakon 30 godina starosti — odnosno nakon 35 godina rada. Dakle nakon svojeg posvemašnjeg iscrpljenja. Punu penziju trebalo je osigurati nakon 26—30 godina rada, a prema tome i postotke rastuće penzije od 10 godina pa na više, kao što je to utvrđeno za ostale državne namještenike, čiji rad ni je približno toliko težak i štetan zdravlju kao ovaj radnički. Međutim, mi nebi bili eshaezija kad bi se to učinilo.

Kao što se oštetilo radnika kod penzije, tako se postupilo snjime i kod osiguranja za starost iznemoglost i smrt. Ekvi-valenat potpora i penzije za porodice je daleko niži, nego je to predviđeno za ostale državne namještenike, a pogotovo niži od onoga nekih samoupravnih i javnih institucija.

U ovaj Fond uplaćivati će svi stalni radnici 6% od svoje plate, naime od svoje zagarantovane dnevnice. Ovo će biti glavni prihod tog Fonda. Unj će se sliti još već postojeći slični Fondovi, u koliko ih ima neiskorišćenih. Obzirom na trajanje za sticaj prava na penziju je ovaj iznos uplaćivanja svakako velik. Pogotovo je pak velik kad se ima u vidu neobaveznost željeznice, da ista doprinosi a pridržala si je apsolutnu upravu u Fondu.

Ovu su naše glavne misli, koje smo kod prvog pogleda na novi Pravilnik imali da kažemo. Kad drugovi Pravilnik prouče sami vidjet će, koliko smo za ovakva naša tvrdjenja imali pravo. Ono što je pak bitno gledom na pravo radnika za organizovanje, biranje povjerenika itd., o tome u Pravilniku nema ni riječi. Sva vlast pridržana je za upravu željeznice i njenih jedinica, a radnici imaju samo da primaju i slušaju naredjenja. Otklanjanje nepravdi ničim nije zagarantovano. Posle svega toga mi se još jednom čudom čudimo, otkle žutima kuraža reći, da je ovim Pravilnikom pitanje radničko definitivno riješeno. Mi tvrdimo suprotno: posle ovog Pravilnika ima tek da nastupi period borbe, da se željezničkim radnicima neka prava stvarno osigura. Svi naši članovi i funkcioneri dužni su posle donošenja ovog Pravilnika sa daleko pojačanom voljom da rade na ječanju i dizanju organizacije, jer samo jaka i brojna čvrsta organizacija može biti onaj Pravilnik, koji radničko pravo i njegovu egzistenciju stvarno osigurava. Bez jake organizacije ništa dobra biti ne može.

nitzer proglasio kao sposobnog, da napusti radionu istražna komisija nije mogla utvrditi.

Jer radenici dobivaju premiju, koja odvisi od broja popravljenih vagona nije moguće, da bi radenici obustavili radi protiv svojim interesom, istotako nije direkcija uskratila premiju nikada za povračin vagon jer ji ovaki slučaj nije bio poznat, odnosno prijavljen.

Direkcija se je uverila da su razlozi obustave rada na drugem mestu. Organizatori su bili u Mariboru kao i u Ljubljani člani Ujedinjenega Saveza Željezničarjev Jugoslavije, koji sigurno imaju drugi zadatak.

Da očuvamo red i disciplinu odпусти smo mavedenu trojicu te molimo, da jih uprava drž. željeznice ne primi više u službu.

Ljubljana, 6. sept. 1927.

Direktor:

V tem svojem pismu trdi ravnatelj Knežević, da je sodrug Ogrin nagovarjao delavce, da je najbolje na ta način složno nastopiti proti Braunitzerju, da vsi ustavijo delo.

Niti preiskava pri železniški direkciji, niti zaslišanje pri sodnji ni podalo dokaznega gradiva, na podlagi katerega bi bil ravnatelj Knežević upravičen postaviti tako trditev in s tem povzročiti odpust sodruga Ogrina.

Pretežna večina delavcev je že pri direkciji izjavila, da so nastopili iz lastnega nagiba in da jih nihče ni k temu nagovarjal, ali pa nahujskal.

Edino Franc Proger in Anton Sluga sta izpovedala, da je sodrug Ogrin predlagal, da se naj delavci zberejo pred pisarno delovodje in da ga je Elsner ponovno pozval, naj se udeleži zbora pred pisarno delovodje. Sluga pa je povedal, da ga je pozval sodrug Ogrin, da naj skoči po mizarje. To sta edini dve obremenilni priči proti ss. Ogrinu in Elsnerju. Vendar iz njihovih izpovedb nikakor ne izhaja, da je s. Ogrin govoril napram delavcem tako, kakor to trdi ravnatelj Knežević. Pri tem pa je še povdariti, da je Sluga že pri direkciji preklical svojo prvotno izpovedbo, Franc Proger pa pred sodiščem ni mogel vzdržati svojo prvotno izpoved, marveč je samo izjavil, da se mu zdi, da je bilo tako, kakor je iz-

povedal pri direkciji. In vendar je direkcija na podlagi izpovedb teh delavcev odputila ss. Elsnerja in Ogrina. Ta slučaj zopet kaže, kako usodne postanejo lahko nepremišljene izpovedbe, kakor je to slučaj pri Slugi in Progerju.

Cetudi ravnatelj Knežević tudi na podlagi njihovih izpovedb mi bil upravičen poročati neresnico generalni direkciji in tako povzročiti odobritev odpusta ss. Ogrina in Elsnerja, je to vendar storil.

Nadalje poroča ravnatelj Knežević, da je s. Elsner razširjal po delavnicah neresnične vesti o Braunitzerju. Tudi ta del poročila je neistinit, Elsner in Rupar sta na lastna ušesa slišala, kako se je Braunitzer izjavil neugodno o delavcih vozovne delavnice, kar sta tudi pod prisego potrdila pri sodišču.

Proti komu je bil naperjen odpust ss. Elsnerja in Ogrina, pa se najbolje vidi iz zadnjega dela poročila ravnatelja Kneževića, kjer pravi, da se je ravnateljstvo uverilo, da so razlozi ustavitve dela na drugem mestu. On pravi, da so bili organizatorji člani našega »Saveza«, ki imajo sigurno drug namen, četudi za to domnevo preiskava ni podala nobene podage.

Predvsem je ugotovljeno, tako potom preiskave pri direkciji, kakor tudi potom sodnega postopanja, da ni bilo govora o kakik ustavitvi dela. To je izjavil načelnik kurilnice Mühlhofer sam že pri direkciji. On pravi v svoji izjavi, ki jo je podal uradno: da po njegovem mnenju dogodka ni mogoče kvalificirati kot štrajk.

Iz dotičnega odstavka pa je razvidno, da je celo postopanje s strani ravnatelja Kneževića v tem slučaju bilo naperjeno proti našemu »Savezu«, ki je ravnateljstvu trn v peti, ker zastopa interese željezničarjev, ne oziraje se ne na levo, ne na desno.

Ta proces je dokazal, da je moralo celo meščansko sodišče ugotoviti neresničnost in neistinitost poročila ravnatelja Kneževića generalni direkciji. S tem poročilom je bila generalna direkcija spravljena v zmotu in potrdila krivični odpust ss. Ogrina in Elsnerja ter Sluge.

Na podlagi teh sodnih spisov moramo znova spraviti na dnevni red zahtevo po ponovnem sprejemu odpuščenih željezničarjev v službo.

Odpust sodrugov Elsnerja in Ogrina pred mariborskim sodiščem.

Poročali smo že v predzandji številki našega lista na kratko o izidu tiskovne pravde, ki jo je naperilo mariborsko drž. pravdnštvo proti sodrugu Vuku radi članka, ki ga je priobčil v listu, pod napisom »Odpusti delavcev v kurilnici Ljubljana II«.

Državni pravdnik je obtožil sodruga Vuka pregreška žaljenja časti ravnatelja Kneževića, ki ga je zagrešil z naslednjim odstavkom v dotičnem članku: »Pretekli ponedeljek so bili po nalogu direktorja Kneževića brzojavnim potom odpušćeni iz službe ss. Ogrin in Elsner ter kot tretji Sluga. Dva prizadeta imata že nad 9 let službe, vsi pa so oženjeni ter imata Ogrin in Elsner družine po 3 otroke. S čim argumentira direktor odpust? On pravi, da so gornji trije delavci povzročili obustavo dela, ter s hujskanjem ostale delavce pripravili, da so delo zapustili. Vsa ta argumentacija je čisto navadna laž, s katero hoće uprava zakriti pravo sliko.«

Sodrugi Vuk je za svoje trditve nastopil dokaz resnice. Bil je sicer obsojen od okrožnega sodišča v Mariboru na 3 dni zavora in na 150 Din denarne kazni. V svojih razlogih pravi sodišče, da je sodrug Vuk prekorlačil meje dopustne kritike. Proti tej sodbi je sodrug Vuk vložil ničnostno pritožbo in se bo s to zadevo imel še baviti stol sedmorice v Zagrebu.

V sodbi mariborskega sodišča se nahaja predvsem naslednja važna ugotovitev, ki jo dobesečno prinašamo: »Na podlagi deloma soglasnih, deloma dopolnjujoćih se zapriseženih izpovedb priči Ivana Elsnerja, Leopolda Humerja, Riharda Finka, Ludvika Januša, Leopolda Ogrina, Josipa Jagodica, Ivana Božića, Ivana Pičolina, Cirila Plevnika, Franca Grma, Franca Slaparja, Josipa Dolgana, Lovro Ruparja in Viktorja Haderbolca smatra sodišče dokazanim, da so delavci vozovne delavnice kurilnice II v Ljubljani, dne 15. julija 1927, nastopili proti delovodji Braunitzerju iz lastnega nagiba in ne da jih jib bil kdo k temu hujskal ali nagovarjal in sicer radi tega, ker je baje Braunitzer forsiral hitro in površno delo v vozovni delavnici in ker se je napram ing. Mühlhoferju nepovoljno izrazil o kakovosti delavcev.

To je najvažnejša in najdalekosežnejša ugotovitev rednega sodišča, s čimur je javno dokazano, da ne odgovarja resnici to, kar je poročal ravnatelj Knežević generalni direkciji v Beogradu o dogodku dne 15. VII. 1927 v ljubljanski kurilnici in da sta bila ss. Ogrin in Elsner odpušćena vsled neresničnega poročila najvišjega funkcionarja ljubljanskega željezniškega ravnateljstva. Zgodila se jima je krivica, ki je edinstvena v težkem boju željezničarjev.

Odpust uprave je tembolj obsojanja vreden, ker sta pri tem še zadeti dve mnogoštevilni družini.

Kaj je poročal ravnatelj Knežević v Beograd? Prinašamo njegovo pismo z dne 6. sept. 1927, št. 22.365/27 dobesečno:

»Generalna direkcija državnih železnic v Beogradu.

Dne 14. jula 1927 javio je šef ložionice Ljubljana gor. kolodvor, da su radenici kolske radionice obustavili rad, te zamolio da šef vuče ing. Finc dodje u ložionicu. Ing. Finc izdao je naredjenje, da se imade produžiti rad, inače pa kolsku radionicu zatvoriti. Nakon ovog naredjenja radnici su otišli na posao i produžili rad.

Istraga je bila odmah uvedena i ustanovljeno je sledeće:

Bravar Ogrin Leopold nagovarao je radenike, da je najbolje složno nastupiti proti delovodji Braunitzerju na taj način, da svi obustavijo rad, te tražio od radenika Sluga, da sve radenike sazove pred kancelariju poslovodje. Sluga je to učinio, a zajedno mu je pomagao bravar Elsner. Osim toga bravar Elsner razširjao je po radionici neistinite vesti, da je delovodja Braunitzer prikazao šefu ložionice sve radenike kolske radionice kao nestručne i nevaljane.

Preslušeni radenici izjavljaju suglasno, da je došlo do obustave rada radi toga, jer Braunitzer traži, da se kola najhitnije izbacu iz radione, te da radi toga pošto se kola loše opravre trpi ugled radenika u toj ložionici. Prizadeti radenici su izjavili, da nacionalno Braunitzer nikoga nije žalio i da su onako internacionalni.

Konkretnog slućaja loše popravljenog vagona, kojega bi Brau-

Željeznički invalidi opet bez potpora.

Do stupanja na snagu Naredbe o osiguranju državno-saobraćajnog osoblja vršio je osiguranje i isplatu potpora invalida željezničkih Središnji Ured za osiguranje radnika, odnosno prije istoga slične blagajne u Ljubljani, Zagrebu i Somboru. Stupanjem na snagu pomenute Naredbe u čl. 91 preuzima obavezu daljeg osiguranja i isplaćivanja potpora za željezničke invalide samo Ministarstvo Saobraćaja i brigu za njih voditi će preko svojih »osiguranih organa«. Naredba je stupila na snagu 1. oktobra 1922. i od toga dana važe i preuzete obaveze prema bolesnim, osakaćenim i bijednim željezničarima. Međutim, ta briga je takova, da je prošla i cijela 1927. godina a da Ministarstvo Saobraćaja ni prstom nije mrdnulo za obezbjeđenje i zaštitu najvećih bijednika. Isto tako ništa nije poduzeo ni Bolesnički Fond, u kojem žare i pale pored više željezničke birokratije i žutokljunaši.

Najbednejšim med bednima!

(Dopis iz vrst progovnih delavcev.)

Vsak, kdor pozna razmere železniškega delavstva, nam bo draže volje priznal, da j ono iz med delavstva v državi, eno najbolj zapostavljenih in najslebe plaćanih. Izročeno je na milost in nemilost šefom, da oni razpolagajo z njim po svoji mili volji. Gorje pa delavcu, kateri se drzne tej nadobalsti zoperstaviti, ali izraziti se, da je lačen, da umira njegova družina doma od gladu in mraza. S tem si ne nakoplje na svojo glavo samo jeze in preganjanja svojih predpostavljnih, temveč ga začne zasledovati tudi politična oblast, kot hujskaća in protidržavne elementa.

Najbednejši med temi bednima in brezpravnimi, pa je progovni delavec. Od jutra do večera iz dneva v dan, prenaša poleti vroćino, pozimi pa dezaba v raztrganih čevljih, ter je izpostavljen vsem vremenskim neprilikam, v svoji pomankljivi in ponošeni obleki. Poleg tega pa nima niti su-

hega kruha, da bi si z njim utešil glad. Kot nameček temu pa mora mirno prenašati šikaniranje in psovanje predpostavljnih. Ko pa se vrne zvečer izmučen od dela, mraza in nezadostne hrane na dom, kjer bi se imel odpočiti in razvedriti v krogu svojih domaćih ter si nabrati novih moći za delo prihodnjega dne, ga pozdravi laćna deca in tužni obraz žene v katerega sta ji utisnila beda in obup globoko svojo sled. ni ko naposled omaga težo svojega življenja, ter obleži bolan in onemogel na postelji, se mu njegovi dohodki še znižajo za 30%. In to neglede na to, da je še z celotno njegovo plaćo komaj za silo preživljal sebe in družino. Saj delodajalecu ni mar, kako delavec živi? Mar mu je le, da za čim manjšo plaćo, čimveć producira. Koliko je železniški upravi mar za interese delavcev, nam kaže primer, da ne čuti potrebe izdati delavstvu plaćilnih listkov, tako da delavec,

kateri je garal celi mesec za borih 5 do 800 Din h koncu ne ve niti, koliko znaša njegov zaslužek in kakšni so njegovi odtegljaji.

Zakoni o zaštiti delavstva so samo na papirju. Pač pa se izvajajo razni izjemni zakoni proti delavstvu z vso strogošću. In kot v zasmeh se davek na njegovo mizerno plačo. In to je vzrok da zgubljajo oblastvo vedno bolj vero v pravičnost tistih, ki bi ga imeli ščititi. Ijgubljaja pa tudi vero v samega sebe in svojo moč.

Če vprašas delavca, kateri ti zaupa svojo budo, če in kje je organiziran, dobiš po večini odgovor: nikjer! Saj itak vse skupaj nič ne pomaže, ker ima kapital popolno nadoblast nad proletarijatom. Ne priznajo pa ti reveži, da so si svoje bede krivi v velikih meri tudi sami. Ker se ne združijo v bojovnih organizacijah, da bi potom njih vodili enotno boj za obrambo svojih pravic. Pri Prvem neuspehu vržejo puško v koruzo. Obupajo nad svojo močjo, ter tako čakajo z rokami v žepu, kedaj jim pade njih rešitev iz neba, ali kedaj jim jo bodo izvojevali drugi. Toda sodrugi, zgodovina nas uči, da ima bodočnost le tisti, ki v najtežji preizkušnji ne izgubi zaupanja v svojo moč, ampak vztraja v boju dokler končno ne zmaga. Če niso zgubili vere v svojo osvoboditev narodi, kateri so bili sto in sto letja sužnji drugim, močnejšim in so se končno osvobodili, toliko manj povoda ima proletarijat obupati nad svojim osvobođenjem. Kakor hitro bo delavec spoznal, da z prekrizanimi rokami in z čakanjem na božjo pomoč ne bo dočkal dneva, da bi se njegov izkori-

šćevalec omehčal, ter mu prostovoljno vrnil njegove pravice, ko bo delavec izprevidel, da je pravica tam, kjer je moč, da je njegovo osvobođenje le delo njegovih rok, tedaj se bo združil, da začne složno in enotno boj za svoje pravice. Takrat bo zgubil kapital svojo nadoblast nad proletarijatom.

Da pa more proletarijat nastopiti enotno, se mora združiti v organizacijah. In razredno bojovne organizacije so kakor, kjer se zbira proletarijat, se usposablja za boj, v katerem so mu potem one vodnik in svetovalec. Tudi kapital se zaveda, da bo delavstvu njegov osvobođenjski boj uspel, če bo močno in enotno organizirano. Zato so mu delavske razredno bojovne organizacije trn v peti. Bori se z vso silo proti njim. Omalovaža in črni jih med delavstvom. V kolikor mu pa to ne uspe, pa ustanavlja razne stanovske, verske in nacionalne organizacije, z namenom, da zavede proletarijat s pota razrednega boja ter napravi razdor med njimi in s tem onemogoči boj proti kapitalu. Toda ravno to, ker se kapital boji razredno bojovnih organizacij in jih hoče uničiti, je delavstvu jasen dokaz, da se te organizacije borijo za interese delavstva ter da bo proletarijat le potom njih prišel do svojih človeških pravic. Zatorej vsi do zadnjega delavca v razredno bojovne organizacije, da si potom njih priborimo boljšo bodočnost sebi in našim otrokom. Star pregovor pravi: vsak je svoje sreče kovač. Tudi proletarijat si mora skovati boljšo bodočnost le sam.

prid članov ter pričakujemo, da bo g. Juh to stvar bolj natančno pojasnil, ker nam o kakem pošiljanju denarja iz boln. blagajne in nič znanege. Padale so razne izjave, da danes se ne da nič narediti in kljub temu se še najdejo ljudje, ki hočejo biti priveski nadrejenih, čeprav je to njim samim v pogubo. Res je, da bi moral biti vsak železničar organiziran, ampak tako, da ne bi nobeden klonil pred krivico in višjimi, kot se danes godi, ampak samo pred pravico, brez ozira na razne osebe. Če pomislimo, da so v drugih državah dobili kod božično darilo po 50%, mesečnih prejemkov in posebej povišanje plač, pri nas se pa norčuje s trpinami, kot smo železničarji danes. Ker se je zadnji čas začelo preganjati železničarje, ki še niso popolnoma propadli in se še zavedajo, da rešitve od zgoraj ne bo nikoli, ampak samo z skupno močjo zavednih, je treba, da tudi mi ne držimo rok križem in da se strnemo proti krivičnemu sistemu kot je danes in proti takšnim izdajalcem, ki hočejo ta sistem ščititi.

Ormož. V nedeljo, dne 8. jan. 1928 se je vršil pri nas občni zbor podružnice, na katerem je poročal s. Čanžek v imenu centrale. Zanimanje za organizacijo je večje ter nam pošljite pristopnih izjav. Oziraje se na objavljeno brzojavno čestitko za božične praznike, gosp. prom. ministra in gosp. direktorja, želimo mi vsi organizirani v »Savezu«, da tudi mi vsi gremo z podvojenimi močmi na agitacijo od moza do moza, da vstopijo še vsi omahljivci, ob strani stoječi, v naše vrste. Ko bomo vsi skupaj ena fronta, bomo tudi gotovo to dosegli z bojem, kar hočejo danes gotovi lačenbergerji doseči s klečeplazenjem.

Vijesti Oblasnog Sekretarijata Zagreb.

Radnici o radničkom Pravilniku.

Povodom donešenog Pravilnika za radnike sazvao je naš podbor u Zagrebu skuštinu članova i simpatizera za nedelju, 8. o. m., kajo je bila vanredno posjećena i novim Pravilnikom se opširno zabavila. Pravilnik je na toj skupštini bio raspravljen član po član i nakon dvosatne rasprave svi prisutni bili su neotstupno uvjereni, da im novi Pravilnik daleko više oduzima nego daje. To oduzimanje veće je od davanja u svakom pogledu. Naknada, koja se za oduzete tekovine daje u vidu penzionog osiguranja i osiguranja za starost, iznemoglost i smrt, daleko je premalena, a da bi radnike mogla i na čas zadovoljiti. Uz osiguranje egzistencije nakon iznemoglosti i starosti, trebalo je osigurati egzistenciju i za vrijeme sposobnosti za rad, a ta je osigurana samo minimalno.

Raspravivši ovako opširno nastalo stanje za radnike ova ljepo posjećena skupština bila je jednodušna u odluci, da se ima svim siama i sredstvima raditi na tome, da kod stupanja i provadanja u novog Pravilnika dosadanje tekovine radnika ne budu odviše pogažene. Uspjeh će se moći postići samo tada, ako će svi od reda harno raditi na stvaranju međusobne sloge i organizovanosti i ako će se jačati organizacija. Svako daljnje razbijanje i cijepanje radnika mesto stvaranja jedinstva i sloge medju radnicima treba uvijek najodlučnije osuđivati i svakoга onoga, tko će to činiti mora se pribijati na sramni stup. Skupština je apelirala na sve radničke povjerenike, da u radu na obrani radnika budu složni i živi.

Smañivanje radničkih plata u Drž. Radijoni u Bel. Bечкереку.

U ovdashnoj Državnoj Železničkoj Radijoni smañene su plate radnicima, iako su one tek tolike koliko da se životari od danas do sutra. Da su to bile velike plate kao ministarske i poslaničke, pa i neka se smañe, ali su one bile tako male da se od njih jedva živelo. A evo tolike su bile: Kvalifikovani radnici imali su od 6—8 Din na sat, a nekvalifikovani 4—5 Din. To je za kvalifikovanog radnika 64 Din dnevno, nekvalifikovani ima 4 Din dnevno (za 8 sati rada), 240 Din nedeljno ili 960 Din mesечно. Ova je suma apsolutno nedovoljna za život, čak i kad se ne odbije porez i drugi prirezi. I sad i tu tako malu zaradu smañiti, jeste pravi zločin prema radnicima!

Radničke su plate smañene za 0.50 i 1 Din po satu, što na dan iznosi 4 i 8 Din, na nedelju 24 i 48, a na mesec 90 i 192 Din. Ovo je vrlo osetno smañenje za i onako slabe radničke plate, pa je pravo čudo kako su gospoda iz Ministarstva Saobraćaja i Direkcije mogli doći i na jednu ovako skroz nesocijalnu misao!

Za ovo smañenje radničkih plata pripada najveća zasluga upravniku radijoniце г. Видићу, који је раније био управник у Марибору, где је међу тамошњим радницима такође оставио »лепу« усмену smañивши им зарпде.

Radnici moraju videti da im je spas jedino u svojoj jakoj i snažnoj organizaciji.

Iz Saveza.

Prostorije Oblasnog Sekretarijata Zagreb.

Sa 1. januarja o. g. izmjenio je Oblasni Sekretarijat našeg Saveza u Zagrebu svoje prostorije i preselio se iz Gajevе ulice 32 u novu palaču Središnjeg Ureda za osiguranje radnika, koja je sagrađena tik kraj gl. kolodvora. Ulaz u prostorije Oblasnog Sekretarijata je onaj preko puta hotela »Esplanade«, 3. kat, desno. Točna adresa Oblasnog Sekretarijata za buduće je: Savez Železničara Jugoslavije, Oblasni Sekretarijat, Palača Središnjeg Ureda z. o. r. III, Zagreb.

Vijesti oblasnog sekretarijata Sarajevo.

Konferencija radnika treće sekcije u Sarajevu.

Radnici zaposleni kot treće sekcije posle dugog lutanja končno su uvidjeli, da je ovome nesnosnom stanju jedini spas, u jakoj klasnoj železničarskoj organizaciji, koja je jedina u stanju da se ovome zlu suprotstavi.

Tako su ovi radnici na 5. o. m. održali konferenciju u Radničkom Domu. Konferencija bila je vrlo dobro posećena iz čega se da zaključiti, da su se končno i ovi radnici počeli buditi iz one apatije, u koju su bili zapali.

Konferenciju je otvorio drug Osim, koji je prisutnima ukazao na svu bijedu i nepravdu, koja dolazi samo zbog toga, što nisu organizovani u svojoj klasnoj organizaciji, u kojoj je mesto svima železničarima.

O značaju i ulozi sindikata govorio je drug Zima, čiji je referat saslušan velikom pažnjom i odobravanjem. Pored ostalog prikazao je položaj onih radnika, koji su organizovani u svojoj klasnoj organizaciji, nad kojima se ne vrše progoni i šikanacije, kao nad radnicima, koji su izvrgnuti samo radi svoje neorganizovanosti svim nepravdama kapitalističkog društva.

Završujući svoj referat pozvao je prisutne, da svi pristupe u svoju klasno borbenu organizaciju u Savez Železničara Jugoslavije, koja će jedina biti u stanju, štititi njihove interese kao i interese sviju železničara.

Posle tega govorio je drug Đurić, koji je prikazao rad Saveza na zauzimanju za poboljšanje položaja železničara. Da Savez nije mogao, da potpuno stane na braniku železničarskih interesa, jest krivica na samim železničarima, koji su se dali zavesti od žutoг udruženja.

Kada je spomenuo žuto udruženje, nastali su protesti ogorčenja protiv istog, koje nosi svu krivicu za ovo današnje stanje.

Iza toga govorilo je više skupština, koji su se tužili na nesnošljivo stanje na radu i na težak život usled malih plata. Jednodušno je riješeno, da se za 12. o. m. sazove druga konferencija, na kojoj će se izabrati podružnički odbor, koji će da otpočne sa radom na dizanju organizacije. Nakon toga zaključena je ova uspjela konferencija.

Dokument brezpravnosti in nasilja.

Dne 2. januarja 1928 je izdal novoimenovani »direktor ministrove kontrole celokupnog saobraćaja« Popović brzojavni ferm »vsem oblastnim direktcijam za vse železniške službenike«, ki je direktno dokument sramote in nasilja.

Za vse nezgode, iztirjenja, ločenja bo dogovarjal le železničar, ki bo še pred u-

vedbo preiskave o nezgodi suspendiran in premeščen v najbolj oddaljena in neugodna mesta.

Z okrožnico se bomo podrobneje bavili v prihodnji številki, že danes pa zahtevamo od ministra saobraćaja, da to okrožnico takoj prekliče in g. Popovića, ki misli, da so železničarji živina, odpusti iz službe.

Vestnik sekretarijata Ljubljana.

Videm-Krško.

Podružnica Videm-Krško sklicuje ustanovni občni zbor za nedeljo, dne 22. januarja 1928 ob 3. uri popoldan, kateri se vrši v Rajhenburgu v gostilni Franc Vezovišek s sledečim dnevnim redom: 1. Čitanje pravil; 2. poročilo zastopnika iz centrale; 3. volitev odbora. Opozarjamo vse naše železničarje od Vidma do Sevnice, da se tega občnega zbora polnoštevilno udeležijo, kar je tudi vsakega našega člana dolžnost. Pride tudi referent iz centrale, ki nam bo točno razložil ves sedanj položaj ter delavski pravilnik. Opozarjamo posebno tiste, ki vedno kritizirajo čez organizacijo, naj se ja sigurno udeležijo in naj tukaj javno pokažejo svoje mnenje. Nadalje priporoča tukajšna podružnica vsem svojim članom, kakor tudi vsem našim somišljenikom vsojo podružnično knjižnico, katera ima precejšnje število raznovrstnih knjig v zalogi in ki jih proti mali odškodnini posojuje. Poslužujte se knjig, zlasti sedaj v zimskem času, ki naj vam služijo v poduk, izobrazbo in zabavo. Knjige se dobe vsak čas pri s. Richlij Ivan, Staravas-Videm, pri postaji.

Sekcija vlakospremnega osobja v Ljubljani

sklicuje redno odborovo sejo v soboto dne 21. januarja 1928 točno ob 18. uri (6. uri) zvečer v zadnji sobi restavracije Sedej v Kolodvorski ulici v Ljubljani.

Opozarjam, da je seja zelo važna ter pozivam vse sodruge, da se sigurno in točno udeležijo.

Predsednik sekcije.

Novomesto.

Dne 6. jan. 1928 se je vršil v gostilni »Muller« Novomesto javen delavski shod ob 14. uri s sledečim dnevnim redom: Protest proti ročnemu davku. Shod je otvoril s. Plevnik, kateri je bil soglasno izvoljen za nadaljnega predsednika. Referenta ss. Stanko in Korošek iz Ljubljane, sta poročala o davčni politiki in delavskem pravilniku. Shod je bil dobro obiskan in ob pol 4. uri zaključen. Ob 16. se je pa vršil občni zbor podružnice, katerega je otvoril sođr. Plevnik in je bil tudi za nadaljnega predsednika izvoljen. Poročal je o pravilih, da jih je oblast vendar potrdila in kakšne ovire je delala. Prepovedala je delovanje organizacije in tudi že meseca oktobra 1927 prijavljen občni zbor. Za predsednika podružnice je bil soglasno izvoljen s. Pečar Ivan, kretnik, podpredsednik Erbežnik Albin, premikac, za tajnika s. Plevnik Valentin, vlakovodja, bla-

gajnik s. Žbogar Anton, sprevodnik. Pregledniki računov ss.: Lavrih Franc vlakovodja in Boskin Anton, kretnik. Odborniki: Urbič Jože, vlakovodja, Klanjšek Karl, vlakovodja, Novak Jože, sprevodnik, Jelčič Anton, skl. del., Benedetič Franc, premođar in Podgornik Miha, čuvaj. Predsednik je ob pol 18. uri zaključil občni zbor.

Ormož.

Vsem prijateljem in znancem naznanjamo tužno vest, da je dne 4. jan. tl. umrl sođr. Leopold Bauman, sprevodnik bivših avstrijskih državnih železnic. Omenjeni je bil že precej let v pokoju, kljub temu pa je bil priljubljen vsepovsod in ga zato njegovi prijatelji težko pogrešajo. Ob enem se tudi zahvaljujemo vsem, kateri so darovali za nagrobni venec in ga spremili na njegovi zadnji poti.

Podružnica Ormož.

Podružnica Maribor I (delavnica) sklicuje redni letni občni zbor v torek, dne 24. januarja 1928 ob 19. uri (7. uri) zvečer v prostorih delavskega doma v Mariboru. Dnevni red:

1. Poročilo odbora.
2. Poročilo nadzorstva.
3. Poročilo centrale.
4. Volitev novega odbora.

Pozivamo vse sodruge, ki so event. s članarino v zaostanku, da zaostanek vsaj do 20. jan. 1928 poravnajo ter se vsi udeležijo občnega zbora.

Čakovec.

V nedeljo, dne 29. januarja 1928 točno ob 9. uri dopoldne se vrši v Čakovcu v prostorih restavracije Bagula železničarski shod z dnevnim redom:

1. Poročilo o položaju železničarjev in delu centrale.
2. Poročilo o boln. blagajni in del. pravilniku.

Po shodu se bo izvolil tudi odbor tukajšne podružnice.

Opozarjamo vse sodruge in neorganizirane železničarje, da se shoda v čim večjem številu udeležijo.

Velenje.

V soboto, dne 28. januarja 1928 se vrši v Velenju v prostorih gostilne Rak železničarski sestanek in sicer ob 18. (6.) uri zvečer.

Poročal bo referent iz centrale o pomenu in delu organizacije, delavskem pravilniku, komercializaciji ter vabimo vse službe proste sodruge, da se ga sigurno udeležijo. Dne 8. I. se je vršil pri naš občni zbor zveze, na katerem so poročali g. postajenačelnik Lavrič in g. Juh iz Ljubljane. Pohvalilo se je delo zveze kot boljše od dela razredne organizacije. Čudno izjavo pa je podal g. Juh, ko je trdil, da se je v boln. blagajni koncem leta poslalo 100.000 Din v Beograd nazaj, mesto da bi se ta znesek porabil v

Iz bolniške blagajne.

Na zadnji seji bolniške blagajne v Ljubljani so se na novo nastavili železniški zdravniki. Izvoljeni člani odbora so povsod upoštevali želje članstva.

Dne 12. februarja 1928 se vrši v Ljubljani redna skupščina boln. fonda (istotako se vrši tudi v drugih direkcijah) in dne 18. marca 1928 pa se vrši v Beogradu glavna skupščina boln. fonda.

Za glavno skupščino boln. fonda bomo predložili naše stare predloge, ki v centralni upravi doslej še niso mogli najti umevanja, to je zahteve po spremembi uredbe o boln. zavarovanju:

1. o rednem izplačanju hranarine koncem meseca zajedno s plačo, istotako tudi pogrebne in poročniških podpor;

2. zvišanju hranarine na 100% za vse dni v mesecu;

3. ureditvi zdravljenja v kopališčih, zdraviliščih in sanatorijih;

4. uvrstitvi provizionistov, miloščinarjev in snazilk med fakultativne člane boln. fonda.

Poleg tega se bo obravnavalo vprašanje nastavitve zobozdravnikov, ki že nad eno leto spi pri višji upravi spanje pravičnega in uvedlo dežurne zdravniške službe v Ljubljani in Mariboru.

Z letom 1928 poteče tudi funkcjska doba dosedanjih odborov ter se bodo zopet vršile volitve delegatov za bolniško blagajno za nadaljna tri leta.

Na te volitve moramo že danes polagati največjo pažnjo, ker vse delo centralne uprave in centralnega odbora do sedaj kriči po remenduri in ta bo prišla le, ako bodo pri prihodnjih volitvah ne samo v ljubljanski direkciji, ampak tudi v zagrebski in sarajevski dali železničarji zaupnico kandidatom razredne železničarske organizacije.

Zato, sodrug, že sedaj na delo, da ponesete in razširite razredno bojno organizacijo v zadnjo postajo, pridobite člane in ko bodo prišle volitve v bolniško blagajno, z vašimi kandidati tudi zmagate.

Otvoritev specialnega zdravljenja za notranje in pljučne bolezni v Mariboru.

Vsem službenim edincam in gg. železniškim zdravnikom!

S 1. januarjem 1928 se otvori v smislu pravilnika o uredbi centralnih ambulant odnosno pravilnika za zdravniško službo bolniškega fonda državnega prometnega o-sobja specialistično zdravljenje notranjih in pljučnih bolezni za člane bol. fonda in njihove upravičene svoje na podlagi od Centralne uprave humanitarnih fondov v Beogradu z rešenjem št. 1781-27 odobrene in od Ministrstva Saobračaja z odlokom št. 23354-27 potrjene pogodbe, katero je sklenila Oblastna uprava humanitarnih fondov z gospodom docentom Dr. Ivanom Matko, specializmom za notranje in pljučne bolezni v Mariboru.

Specialist Dr. Matko bo ordiniral v Mariboru, Slovenska ulica št. 4, vsak delavnik od 7.30 do 11., od 11. do 12.30, od 2.30 do 4.30 are izvzemši oblastvene priznane praznike, ki padejo na ordinacijske dneve, v nujnih, res neodložljivih slučajih pa tudi izven navedenih ordinacijskih ur. Za to specialno zdravljenje veljajo navodila:

1. železniški zdravniki pošiljajo paciente v svrhu preiskave ali zdravljenja k specialistu, kadar jim razpoložljive preiskovalna sredstva ne zadoščajo za brezhibno ugotovitev bolezni ali kadar dotedanji način zdravljenja ni imel zaželenega uspeha.

2. Specialist sprejema le paciente, ki mu jih pošljejo železniški zdravniki s posebno nakaznico za specialista event. receptom. Specialist ne sprejema nikogar samo na podlagi članskega lista.

3. Pacienti morajo priti pravočasno v ordinacijo in jih sprejema specialist na pregled po vrstnem redu, kakor so prišli v čakalnico in kakor privatne paciente; specialist ni zavezan ordinirati normalno preko določenih ordinacijskih ur.

4. Vsak pacient se mora legitimirati pri specialistu z nakaznico (receptom), ki ga vpiše specialist v zapisnik, kjer zabeleži tudi izvid, diagnozo, mnenje ali event. konzilijarna navodila za železniškega zdravnika. Ta navodila mora tudi pisмено v zaprti kuverti žel. zdravnik sporočiti.

Pacienti se morajo obnašati napram specialistu vedno dostojno, za družinske člane je odgovoren uslužbenec. Če ima kak pacient utemeljeno pritožbo, naj jo predloži uslužbenec pisмено Oblastni upravi humanitarnih fondov službenim potom.

Gospodom šefom službenih edinic naročam, da o tem obveste člane bol. fonda.

Za direktorja: Dr. Fatur s. r.

Iz sekcij.

Progovni obhodniki in čuvarki.

Pozivu, da naj se tekom januarja 1928 ponove vse intervencije, ki so za izvršiti, se odzivamo ter zahtevamo, da centrala izvede z vsemi razpoložljivimi močmi na merodajnih mestih intervencije, da se naš mizeren položaj vsaj nekoliko izboljša. Naše zahteve so:

1. Da se prizna prog. obhodnikom že tolikokrat zahtevani potni pavšal in sicer naknadno od 1. aprila 1924 po 350 Din mesečno.

2. Da se nam vrnejo nočne doklade za vse čuvaje in delavce, ki vrše nočno službo.

3. Da se nam vrnejo prosti dnevi, kateri so bili ukinjeni 19. julija 1927.

4. Da se nam redno podeli vsa zaostala službena obleka ter da se v bodoče pavšal za nabavo oblek izplača v taki izmeri, da ji bomo obleko res lahko kupili, ne pa 600 Din letno. Ali pa naj direkcija poišče firme in krojače, ki nam bodo za ta znesek kompletno obleko, mantelj in čevlje dostavili.

5. Ureditev turnusov, da bodo odgovarjali naši težki in odgovorni službi. Nikakor ni vse eno, ali vršimo službo na mestu in v zaprtem prostoru, ali pa moramo prehoditi po 10, 20 ali več kilometrov, izpostavljeni vsem vremenskim neprilikam.

Progovni obhodniki.

Centrala Saveza je tozadevno vložila na ministra saobračaja potom poslanca s. Petejana sledeči upit:

Gospodu ministru saobračaja

Beograd.

Savez Železničarjev Jugoslavije v Ljubljani je že opetovano pisмено in v osebnih intervencijah predložil generalni direkciji drž. žel. v Beogradu, kakor tudi oblastni direkciji in Vam, g. minister, predstavke glede tolmačenja pravilnika o sporednih prinalležnostih, vendar do danes ta vprašanja še niso rešena ter je osebe vsled tega kruto oškodovane.

Z dopisom št. M. 88931/27 od 17. junija 1927 ste savezu odgovorili, da »potrebna tumačenja pravilnika o sporednim prinalležnostima, u koliko su tražena, izdata su već«.

Savez Železničarjev Jugoslavije je predložil v navedeni predstavki sledeče zahteve:

Doklade za nočno delo: Sa članom 55 određen je dodatak za nočni rad saobračajnom, magacinskom, staničnom i mašinskom osoblju.

Tumačenje, koje je tim povodom izdato, određja, da pripada dodatak samo onom osoblju, koje ga je primalo već po starom pravilniku. Smatramo, da je time poredjen smisao novog Pravilnika te istotako i prava železničara, koji vrše službu u turnosima, t. j. redovno i noćnu službu. Tim povodom molimo, da se izda novo tumačenje i da se osoblje specificira i to:

1. saobračajno osoblje: vozno osoblje, osoblje za izdržavanje pruge, obhodnici pruge i čuvari pruge.

2. stanično osoblje: skretničari, manevristi, lampisti, te stanični radnici.

3. magacinsko osoblje: skladištani, čuvari magacina i skladištni radnici, koji rade u turnusima.

Predpustna železničarska veselica

se vrši

v nedeljo, 5. febr. 1928

v Logatcu, Hotel Kramar.

*

Na sporedu: Ples, šaljiva pošta in druga prosta zabava.

Začetek ob 7. uri zvečer.

Vstopnina 5 Din.

Čisti dobiček je namenjen podpornemu fondu članov »Saveza železničarjev Jugoslavije«.

4. mašinsko osoblje: pored regulisanog osoblja i radnici, koji rade u turnusima.

Putni pavšal: Prema čl. 16 i 40 pripada putni pavšal onim službenicima, koji redovno mesečno najmanje 10 puta obilaze prugu. Medjutim do danes još putnog paušala nisu primili obhodnici pruge, koji redovno mesečno najmanje 20 puta obilaze prugu i to po 10 do 20 i više km. Tim povodom molimo, da se oblastnim direkcijama izda naredjenje, po kojem će se izplaćivati putni pavšal po Din 300 odnosno Din 350 mesečno svima obhodnicima pruge.

Ta vprašanja do danes še niso rešena ter osoblje ne dobi ne nočnih doklad in ne potnega pavšala. Radi tega mi je čast, gospod minister, vprašati Vas:

1. Ali vam je to postopanje generalne direkcije v zadevi nočnih doklad in potnega pavšala znano?

2. Ali ste pripravljeni potom generalne direkcije izdati tolmačenje k pravilniku o sporednih prinalležnostih, po katerem bi se nočne doklade in potni pavšali progovnim obhodnikom izplačali.

Prosim pismeni odgovor.

J. Petejan, nar. poslanec.

Radi ostalih zadev pa leže vloge na direkciji, ki si pusti čas pri reševanju.

Sekcija profesionistov je začela sedaj z podvojenim delom. Skupno s sekcijo kur. pom. delavcev se vrše redno tedenski sestanki, katerih se udeležuje redno 30 do 40 sodrugov in na katerih se razpravlja vsa aktualna skupna vprašanja, delovne razmere v kurilnici itd. V zadnjem času se je sekcija bavila v prvi vrsti z ureditvijo izplačila premij, ki so bile izplačane le v znesku 2/3 faktično zasluženih premij, nadalje z odpravo sedanjega sistema, ko se ljudi silijo o bneveljah na delo, pa se jih zato med tednom pošlje na dopust. Vršijo se nadalje intervencije radi odmore dopustov onim, ki so bili nedavno nastavljeni v prvo plačilno stopnjo ne oziraje se a službena leta. Nastopili smo tudi proti krivicam, ki se gode kurilniškim pomožnim delavcem, zlasti premogarijem, čistilcem strojev, pepeljarjem itd., ki ne dobe prostih dni. Na zadnjem sestanku v sredo 11. jan., na katerega je prišlo okoli 100 profesionistov in delavcev pa smo razmotrivali novi delavski pravilnik, proti kateremu energično protestiramo, ker so nam z njim ugačljene davno zagarantirane pravice ter se nam hoče usiliti mojsterski izpit. Na prihodnjem sestanku bomo sestavili protipredloge ter šli z vsemi silami na delo, da organiziramo v Savez vse profesioniste in si ramo ob ramo z ostalimi delavci priborimo ugrabljenе pravice nazaj.

Iz eksekutiv.

Eksekutive profesionistov in pomožnih delavcev vseh strok so sklicale za nedeljo, dne 15. januarja 1928 državno delegatsko konferenco profesionistov in pomožnih delavcev v Ljubljano z dnevnim redom:

1. Obravnava delavskega pravilnika.

2. Organiziranje protestne akcije. Novi delavski pravilnik je odvezal delavstvu zadnje pravice; stalnost ureja na prošnjo šele po 5 letih, dopust po 6 letih, penzijsko dobo za dosega pravice na penzijo podaljša od 8 na 15 let, penzije so le od danes do jutri, dokler bomo vse stroške nosili sami, z našimi prispevki naj upravlja beograjski direktor in ostala visoka gospoda, uvesti se hoče le akordno delo, čezurno delo nad 10 ur naj se nagradi e s 25 odstotki osemurnik je izginil, delavce se lahko vrže na cesto, kakdar se jih hoče.

Proti tem in sličnim napadom uprave moramo dvigniti najbolj ener-

gičen protest, strniti naše vrste v eno samo, močno falango ter si z lastnimi močmi priboriti ugrabljenе pravice nazaj, da bomo zopet živeli človeka dostojno življenje.

Poročilo prinesemo prihodnjč.

Eksekutiva vlakospremnega o-sobja sklicuje v četrtek, dne 19. januarja 1928 popoldne ob 16. uri (4. uri) v prostorih gostilne Sedej v Kolodvorski ulici v Ljubljani članski sestanek z dnevnim redom:

1. Organizacija in sprememba zakona o drž. pom. o-sobju ter pravilnika o kilometraži.

2. Zavirači in delavski pravilnik.

3. Intervencije na direkciji.

S tem sestankom se bodo začeli redni članski sestanki, na katerih bomo obravnavali vsa za vlakospremno o-sobje in službo važna vprašanja.

Iz centrale.

Oblastna konferenca strokovne komisije je sklicana za soboto in nedeljo, dne 4. in 5. februarja 1928 v Ljubljano z sledečim dnevnim redom:

1. Otvoritev, volitev verifikacijske komisije.

2. Poslovno poročilo: a) predsedstva, b) blagajnika, c) nadzorstva, č) okrožnih tajništev.

3. Situacijsko poročilo: a) socialno politični položaj delavstva, b) tarifa in mezdna politika, c) obratni zaupniški sistem.

4. Akcija in taktika.

5. Volitev novih odborov.

6. Razno.

Konferenca prične v soboto, dne 4. februarja 1928 točno ob 15. uri. Kraj sporočimo v okrožnici, na katero opozarjamo vse podružnice v Sloveniji, da jo bodo striktno izvedle.

Zaupniki, prodajalci koledarja! Koledar je obračunati do konca januarja 1928.

Delavski pravilnik. Današnji številki smo priložili novi delavski pravilnik, da ga bo sleherni član posejval. Ker imamo v zalogi še nekaj izvodov, ga zaupniki lahko naroče pri centrali, dokler traja zaloga in sicer stane izvod Din 2.—

Kompletiranje »Ujed. železničarja« za leto 1927. Podružnice in sodrug, ki si žele kompletirati naš časopis za leto 1927, naj manjkajoče številke čimprej zahtevajo od centralne. Podružnice, ki imajo društvene knjižnice, naj si puste časopis vezati.

»Pod Lipo«, 1. številka IV. letnika leži pred nami. Je to leposlovna, poljudnoznanstvena in politična revija za slovensko delovno ljudstvo v Jugoslaviji, Avstriji, Italiji in Ameriki. Vsebinska 1. številka: Namesto programskega uvodnika. Čulkovski: Božič proletarskih otrok. Živko Topalović: Deset let komunizma na Balkanu. Albin Čebular: Rudarska roža. Bratko Kreft: Povest o svileni obleki. Ivan Molek, Chicago: Rdeča roža. Mile Klopčič: Fontana. Historicus: Pereči problemi. Ivan Vuk: Homo homini lupus. Listek. Delavski šport. Naroča se: Ljubljana, Aleksandrova cesta 5. Posamezna številka 4 Din. Letna naročnina 46 Din. Priporočamo.

Podporno društvo železn. delavcev in uslužbencev naznanja vsem članom-upokojencem, da so glasom občnega zbora samostitni člani oproščeni vplačevanja članarine, katerih mesečni prejemki znašajo manj kot 400 Din, in dobijo do 4000 Din posmrtnine. Potrdilo o mesečnih prejemkih se mora predložiti vodstvu društva v ogled. Za dostavitev poštnih položnic (čekov) naj člani-upokojenci društvo pisмено javijo natančen naslov ali iste osebo ob sobotah od 14. do 18. ure, Aleksandrova cesta št. 65 v Mariboru, dvignejo. Člani se naprošajo, da v lastnem interesu svojo dolžnost natančno izpolnjujejo. — Odbor.

Internacionalno maškarado

priredi v sredo, 1. februarja 1928, veselični odsek »Saveza železničarjev Jugoslavije« v prostorih Narodnega doma v Ljubljani.

Na sporedu je poleg plesa srečolov z lepimi dobitki. Igra želez. del. godba »Zarja«. - Začetek ob 20. (8. zvečer.)

Vstopnina za osebo 10 Din. V spremstvu dame 15 Din.

Najlepša maska dobi darilo.

Kdor se hoče prijetno zabavati, zadeti na srečolovu lep dobiček in se naplesati, naj obiše »Internacionalno maškarado«.